

2020
SANSKRIT
[HONOURS]
Paper : V

Full Marks : 100

Time : 4 Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*1. Answer any **five** of the following: 1×5=5

যে-কোনো পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

- a) Name the other name for Bhaṭṭikāvyaṃ.
'भट्टिकाव्यम्' গ্রন্থের অপর নাম লেখ।
- b) What is the name of the vṛtti composed by Vamana?
বামন রচিত বৃত্তিটির নাম কী?
- c) Fill in the gaps: শূন্যস্থান পূরণ কর :
_____ জলধির্মমন্ত্ৰে।
- d) "दत्तावधानं मधुलेहिगीतौ"—Who was listening to the hum of blackbees?
"दत्तावधानं मधुलेहिगीतौ"— কে মধুকরদের গানের প্রতি কান দিয়েছিল?

[Turn Over]

e) "न शाप्रमद्रव्येष्वर्थवत्"—What does the term 'अद्रव्येषु' signify?

"न शाप्रमद्रव्येष्वर्थवत्"—'अद्रव्येषु' শব্দটির দ্বারা কি বোঝানো হয়েছে?

f) According to Vamana, how many poets are there? Name them.

বামনের মত অনুসারে কবি কত প্রকার? তাঁদের নাম লেখ।

g) Fill in the gaps: শূন্যস্থান পূরণ কর :

स दोषगुणालंकार _____

h) "न पङ्कजं यदलीन षट्पदम्"—What is the meaning of the expression?

"न पङ्कजं यदलीन षट्पदम्"— উদ্ধৃতাংশটির অর্থ কী?

2. Answer any **ten** questions: 2×10=20

যে-কোনো দশটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

- a) Define: 'वैदर्भी रीतिः'
'वैदर्भी रीतिः'-র সংজ্ঞা নির্দেশ কর।
- b) Who is referred to as 'काकुत्स्थ' and why?
'काकुत्स्थ' কাকে, কেন বলা হয়?

- c) Whom do the groves on the bank envy of?
তীরস্থিত বনসমূহ কাকে ঈর্ষ্যা করেছিল?
- d) Comment gramatically on सुगन्धः in आघ्रायिवान्
गन्धवहः सुगन्धः
ব্যাকরণগত টীকা লেখ : सुगन्धः। आघ्रायिवान् गन्धवहः
सुगन्धः।
- e) Who was the son of Gādhi? Whom did he
point out to Rama?
গাধিতনয় কে? তিনি রামচন্দ্রকে কার প্রতি দৃষ্টি দিতে
নির্দেশ করেন?
- f) What is ‘प्रागल्भी रीतिः’, according to Vamana?
বামনের মত অনুযায়ী প্রাগল্ভী রীতি কোনটি?
- g) Fill in the gaps:
শূন্যস্থান পূরণ কর :
अनुप्रासः _____ स्वरस्य यत्।
- h) Explain the term ‘सधर्म’ in दृष्टान्त अलंकार।
দৃষ্টান্ত অলংকারের লক্ষণে ‘সধর্ম’ শব্দটি ব্যাখ্যা কর।
- i) Define श्लेष।
শ্লেষ অলংকারের সংজ্ঞা লেখ।
- j) What are the āngas of Kāvya, according to
Vamana?
বামনের মত অনুসারে কাব্যের অঙ্গগুলি কী কী?

- k) “न पुनरितरे सौकगुणत्वात्”—Explain.
“न पुनरितरे सौकगुणत्वात्”— ব্যাখ্যা কর।
- l) What is meant by the term ‘वृद्धसेवा’?
‘वृद्धसेवा’ কথাটির অর্থ কী?
3. Answer any **five** questions: 6×5=30
যে-কোনো পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর দাও :
- a) Translate into Bengali or English:
বাংলা অথবা ইংরাজীতে অনুবাদ কর :
विम्बागतैस्त्रिवनैः समृद्धि निजां विलोक्यापद्धतां पयोभिः।
कुलानि सामर्षतयेव तेनुः सरोजलक्ष्मीं स्थलपद्महासैः॥
- b) Translate into Bengali or English:
বাংলা অথবা ইংরাজীতে অনুবাদ কর :
दैत्याभिभूतस्य युवामवोढ मग्नस्य दोमिर्भुवनस्य भारम्।
हवींषि सम्प्रत्यपि रक्षतं तौ तपोधनैरित्यमभाषितम्॥
- c) Explain in Sanskrit with reference to the
context:
সপ্রসঙ্গ সংস্কৃত ভাষায় ব্যাখ্যা কর :
क्षुद्रान्त जक्षुर्हरिणान् मृगेन्द्रा विराश्वसे पक्षिगणैः समन्नात्।
ननम्यमानाः फलदित्सयेव चकाशिरे तत्र लता विलोलाः॥
- d) Explain: ব্যাখ্যা কর :
स दोषगुणालंकार हानादानाभ्याम्।

- e) Explain: व्याख्या कर :
न शाणसूत्रवाणाभ्यासे त्रसरसूत्रवाणवैचित्र्यं लाभः।
- f) Define and illustrate the alamkāras: (any **one**)
ये-कोन एकटि अलंकारेर लक्षणं ओ उदाहरणं सह व्याख्या कर :
अपहृति, उल्लेखः, परिणामः।
- g) Name and explain the figure of speech: (any **one**):
श्लोकैर अलंकारं निर्णयं करे व्याख्या कर (ये-कोनो एकटि) :
i) वृहत्सहायः कार्यान्तं क्षोदीयानपि गच्छति।
सम्भूयाम्मोधि मम्भेति महानद्या नगापगाः॥
ii) प्रतिकूलतामुपगते हि विधौ विफलत्वमेति बहुसाधनता।
अवलम्बनाय दिनभर्तुर्भून्न पतिष्यतः करसहस्रमपि॥
- h) Distinguish between: पार्थक्यं निर्णयं कर :
अनुप्रास and यमक।
अनुप्रास ओ यमक।

4. Answer any **two** questions: 15×2=30

ये-कोनो दुटि प्रश्नैर उत्तरं दाओ :

- a) Describe briefly the journey of Rama along with Visvamitra and Lakshmana to annihilate

the demons towards āśramas and describe the beauty of autumn.

राक्षसबन्धेर निमित्तं विश्वामित्रं एवं लक्ष्मणैर सहितं रामचन्द्रैर आश्रमं उद्देश्ये यात्रां वर्णना कर ओ यात्राकाले पथैर शरत् शोभा वर्णना कर।

- b) Narrate the merits and demerits of the poet Bhartr̥hari in the context of Bhaṭṭikāvyaṃ.

‘भट्टिकाव्यम्’ अनुसारे कवि भर्तृहरिर गुणागुणं विचारं कर।

- c) Discuss the types of poets as stated in Kāvyaṅkārasūtravṛtti of Vamana.

वामनैर काव्यालंकारसूत्रवृत्ति अनुसारे कविदेर श्रेणीविभागं आलोचना कर।

- d) Discuss after Vamana, the theory of Rīti.

वामनैर मत अनुसारे रीति संस्रक्ते आलोचना कर।

5. Write essay in Sanskrit (any **one**): 15×=15

संस्कृते रचना लेखो (ये-कोनो एकटि) :

- a) संस्कृतभाषायाः गरिमा।
b) अन्तर्जालपरिषेवा। (Internet Service)
c) रेलमार्गेण भ्रमणम्।
d) वङ्गदेशे दुर्गापूजा।